

Moshe Dayan tar en extra noggrann titt på Israels karta. Ska Israel kunna behålla de ockuperade områdena? Dayan, den iskalle militärstrategen, tror det. Men runt om i världen höjs protesterna. Israel måste släppa de erövrade områdena.

Bonden — det är hans människoideal. Därför att bönderna måste lita till sitt personliga arbete. På så sätt får de känsla för det individuella ansvaret, anser han.

I en kooperativ by startar alla med lika mycket jord. Men så småningom lyckas en del bättre än andra. Det är det viktiga: allt beror på individen.

Och visst litar Dayan på sin egen styrka. När han var 15 år fick han låna sin fars bössa och gå vakt mot de arabiska grannarna.

En dag fick han stryk av sina arabiska lekkamrater. Samma kväll samlade han den judiska byns ungdom och drog ut på en straffexpedition mot de arabiska barnen.

Det var hans första repressalieåtgärd.

Ser på araberna med stort förakt

Det är med förakt han ser på araberna. Han talar deras språk och har växt upp sida vid sida med dem.

— Sionismens grundare visste inte att det fanns araber i Palestina, att detta land

Moshe Dayan varken röker eller dricker. Hans enda last förutom krig är kvinnor och lerkrus. Dayan är amatörarkeolog och det påstås att han privat tagit med sig värdefulla föremål från de ockuperade områdena.

dit de ville föra alla världens judar redan var bebott, säger han med en grimas och kniper samman sitt enda öga. De tänkte backa ur. Men rörelsen gick inte åt hejda.

— Om man frågar de palestinska flyktingarna vad de önskar, svarar de att de vill tillbaka till sina åkrar, till sin by. Men allt detta finns inte nu.

— Så vi ska inte fråga efter vad de tycker utan infoga dem i samhället där de befinner sig.

Moshe Dayan är en arbetsam man. Varje morgon stiger han upp klockan halv fem, drar på sig sin blå- och vitrandiga morgonrock och går ner i köket för att koka kaffe.

I matsalen går han igenom tidningarna och lyssnar till på första nyheterna i radio.

Arkeologi är hans stora intresse

Huset lät han bygga i Tel Aviv, Israels huvudstad. Längst bort i trädgården ligger Dayans verkstad. Dit går han när

han druckit sitt morgonkaffe och vattnat gräsmattan framför huset.

I verkstan ägnar han sig åt sin hobby: arkeologi.

Under sina räder i Egypten har den israeliska armén samlat alla fornlämningar de kunnat hitta: sarkofager, vaser, statyer. Många av dem har hamnat hos Dayan som tålmodigt klistrar ihop bitarna.

Arkeologin är i stort sett hans enda intresse. Det enda han ser på i TV är informationerna och deckarfilmer. De enda böcker han läser handlar om arkeologi — och militärstrategi.

Hans stora bil är som en fästning

Han dricker inte och röker inte. Där emot har han ofta synts i sällskap med vackra kvinnor. Hans fru begärde skilsmässa för några år sedan — hon stod inte ut med alla hans flickhistorier, sas det.

Någon punktkrat är Dayan inte. Han kommer punktligt klockan nio till sitt

— Bonden är det bästa som finns. Utan honom kan vi inte bygga upp staten Israel. Moshe Dayan skryter ofta med sitt eget enkla ursprung. — Jag är en enkel bonde, uppvuxen i ett litet hus med fotogenlampor, säger han. På bilden ses han tillsammans med sin Ehud, 30 och son-dottern, 2,5 år.

kontor, men där stannar han inte länge. Han ger sig bara tid att dra upp nya militära planer — sen tar han helikoptern eller bilen ut till soldaterna i gränstrakterna.

Hans bil, en stor grå Dodge, är en formig fästning. Skottsäkra rutor, fördragna gardiner, en skog av antenner på taket, en telefon med direktlinje till försvarsdepartementet och försvarsstaben.

När han är klar i Tel Aviv går han alltid till samma lunchrestaurang och äter samma rätt: en biff på ett grillat arabiskt bröd, med rå lök och grönsaker i vinäger.

— Jag behöver inte beställa, säger han. De vet vad jag gillar. Jag får det tom billigare.

Sabbaten, lördagen, firar han hos sin son Ehud, 30, som tagit över Dayans gamla föräldragård, eller vid någon utgrävning i Sinai eller Gaza.

På söndag är det dags för ministerkonferens i Jerusalem. Någon uppmärksam deltagare är han inte.

— Jag brukar somna under konferensen, bekänner han. Det är besvärligt för jag sitter mitt emot Golda Meir.

Bambukäpparna viner, det låter som en explosion när de träffar skallar, bröst och handleder. Vrålen ekar i gymnastiksalen.

Det handlar om kendo, en japansk kampsport med tusenåriga anor.

— Kendo har mycket bestämda former. Det är viktigt att visa vördnad och underkasta sig disciplin, säger Anders Markie, ledare för Stockholms studenters budoklubbens kendosektion.

Anders har hållit på med kendo i fem år och är med i landslaget. Två gånger i veckan tränar han tillsammans med tio andra entusiaster. De flesta är i 25-årsåldern. Trots att det heter Stockholms Studenters Budoklubb behöver man inte vara studerande för att få vara med.

Träningen börjar redan i dörröppningen in till träningslokalen: djup bugning. Sen sätter sig alla på knä i rad framför den japanske läraren Saito. Han talar ingen svenska, bara japanska.

Därefter utstöter någon ett ljud, klappar i händerna och fortsätter med ett ljud till. Samtliga lägger pannan i golvet. Läraren säger något och församlingen reser sig. Endast de invigda förstår.

Efter uppvärmningen när man slagit på varandras käppar och skrikit "uh, uh" går deltagarna ner på knä igen. Lila sjalar med japanska tecken knyts om huvudena och ovanpå det fäktningsskjortan med järngaller fram.

Man övergår till att två och två pockla på varandra, helst på huvudet. Rappa slag med snärt.

Rätt teknik kräver är

— Det gäller att få in ett perfekt hugg, säger Thomas Löfström som är nybörjare i kendo. Om det skulle vara på riktigt ska det döda omedelbart, utan lidande. Men det tar flera år att få in rätt teknik.

Någon råstyrka behövs inte enligt Thomas.

Balans är däremot en nödvändighet. Såväl fysisk som psykisk.

— Det gäller att hålla sig kall, menar Anders Markie. Kendo är våldet upphöjt till konst — där man kontrollerar sina känslor när motståndaren viftar en i ansiktet med sitt vapen. Det duger inte att gå lös på honom hur som helst — då har man ingen möjlighet att få in ordentliga slag.

— Men man får verkligen tillfälle att göra sig kvitt all inne-

Här är sporten för den som vill få utlopp för sina aggressioner!

boende ilska. Det är to m knepigt att skrapa ihop nog med aggression. Den som inte håller med om det är farlig att ha bland folk.

Det låter ganska läskigt när utövarna dammar på varandra. En utomstående skulle kunna tro att här är det fråga om att spräcka skallar på riktigt. Men alla försäkrar leende att slagen inte känns alls.

Att utstöta hemiska ljud hör till. Det står to m föreskrivet i reglerna. När man drämmer till sin motståndare i pannan skriker man det japanska ordet för panna — "meng" ungefär, "do", vid hugg mot mellangärdet osv.

— Men själva skriket är inte det väsentliga, påpekar Anders. Me-

Kendo — det är en gammal japansk kampsport där man pocklar på varann med bambukäppar. Det är våldet upphöjt till konst.

ningen är att luften pressas ur mellangärdet så att kraften i tillslaget blir större. Kroppen exploderar.

Sittande på knä igen tar kombattanterna av hjälmarna på given signal. Sedan upprepas koncentration, handklapp, avgrundsbråk, pannorna i golvet.

Efteråt skakar man loss armar och ben. Träningen är slut. Fantasterna försvinner bugande ut genom dörren och går hem avslappnade till kropp och själ.

Det började med den japanska medeltiden och samurajerna. De utgjorde krigarkasterna i det japanska samhället. Man slogs med svärd eftersom det lämpade sig bäst i närmkamp, som det var fråga om.

Gammal tradition

Samurajerna finns inte kvar längre med traditionen att hantera det japanska tvåhändigssvärdet lever vidare i sportform — kendo, fäktning modell Japan.

Fast nu slåss man inte med riktiga svärd längre utan med bambukäppar. Det enda tillfället man använder svärdet vid är när man går i kate. En slags demonstration av olika slag som en kendo-sports-

man utför ensam i långsam takt för att visa vad han kan.

En speciell dräkt ska det vara i kendo. Deltagarna har vit eller blå skjorta som ligger omlott fram med vida armar. Modell judo alltså, men av tjockare tyg. De mörkblå byxorna är långa och vida och knyts runt magen på ett speciellt sätt.

Det är inte meningen att man ska skada sin motståndare. Därför har man skydd på sig: på huvudet en slags fäktningsskjorta av stål med galler för ansiktet och med vingar av hårt uppstoppat tyg som går ner över axlarna. På bröstet fästs en lädersköld och på händerna bär de tävlande kraftiga handskar. Det gör inte ont att bli träffad — såvida motståndaren inte råkar träffa på fel ställen först.

Det finns fyra poänggivande hugg — strupen, huvudet, sidan under armen, handleden. Men det är viktigt att ha rema slag, att slå till med raka armar, ha god balans och möta motståndaren upprätt.

Och så ska man ge något ljud ifrån sig. Annars får man ingen poäng av de tre domarna som dömer matchen.

Under en match delas det ut tre poäng. Den som får flest, alltså minst två av tre, vinner.

För dig som vill börja

Än så länge är kendo en väldigt liten sport i Sverige. Det är bara ett 80-tal som sysslar med den. Sex kendoklubbar finns det i landet — två i Stockholm, en i Lidköping, en i Göteborg, Landskrona och Örebro.

Medlemsavgifterna ligger på ca 100 kr om året. Det varierar något med åldern. Utrustning får man låna.

Men propas man på att ha egen prylar går det på mellan 150 och 2 000 kr beroende på hur pass utsmydd dräkten ska vara.

Kendo finns än så länge bara på fem orter i landet. Den som är intresserad av att börja kan vända sig till Anders Markie i Stockholm, tel 08/31 79 44, Anders Hilding i Landskrona, tel 0418/189 00, Warren Atkinson i Göteborg, tel 031/23 22 72 eller till Leif Thunman i Örebro. Han saknar telefon men kan nås på adress Grankottevägen 15 D, 702 21 Örebro.

Text: ANNE LAQUIST
Bild: OLE ROTHENBERG